

ความเป็นมาของ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

นางช้อยลิ้ม ปรีชญากร ผู้อุทิศที่ดินให้สร้างมหาวิทยาลัยฯ เป็นคนแรก
นางสาวศรีวิไล ปรีชญากร ผู้โอนโฉนดที่ดินให้และผู้บันทึก

ผู้ที่อุทิศที่ดินให้สร้างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขต ปัตตานี บุคคลแรก คือ นางช้อยลิ้ม ปรีชญากร (สกุลเดิม ดันธณวัฒน์) ก่อนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่

นางช้อยลิ้ม ปรีชญากร เป็นบุตรคนแรกของ ขุนพิทักษ์ รាយา และนางเซ่งซิม (ภรรยาหลวง) เป็นหลานของ คุณพระจีน คณารักษ์ (หรือหลวงจีน คณานุรักษ์) เป็นเหลนของหลวงสำเร็จกิจการจางวางปัตตานี (นายบุญ แซ่ตัน) ต้นสกุลตันธณวัฒน์ และคณานุรักษ์

สมัยท่านผู้ว่าราชการเกษม ข้าราชการส่วนหนึ่งได้ขอที่ดิน เพื่อสร้างโรงเรียนสอนคนตาบอด คนพิการ คุณย่าช้อยลิ้ม ยินดีอุทิศให้ ๓๐ ไร่ ต่อมาเรื่องเงียบ จนเปลี่ยนผู้ว่าราชการ เป็นท่านผู้ว่าราชการ สมาส อมาตยกุล

เช้าวันหนึ่งที่ดินอำเภอ คือนายบุญฤกษ์ กัณกุล ได้ไปพบคุณย่าช้อยลิ้ม ที่บ้านเลขที่ 1 ถนนอาเนาะรู จ.ปัตตานี บอกว่าท่านผู้ว่าราชการสมาส อมาตยกุล ให้สำรวจที่ดินของคุณย่าช้อยลิ้มว่ามีอาณาเขตต์ มากน้อยเพียงไร รวมทั้งของคนอื่น ๆ ด้วย

ระหว่างที่ไปดูที่ดินด้วยกัน คุณย่าช้อยลิ้ม ถามว่ามีความประสงค์อะไร คุณบุญฤกษ์ ก็บอกว่าท่านผู้ว่าราชการสมาส ต้องการที่ดินสร้างมหาวิทยาลัยเพราะจังหวัดปัตตานีไม่มีอะไรเลย พอคุณย่าทราบเรื่องก็บอกว่าเอาไปเลย ไม่ต้องไปหาที่ดินที่ไหนอีกคุณบุญฤกษ์ ก็ดีใจ บอกว่าจะกลับไปกราบเรียนท่านผู้ว่าราชการสมาสให้ทราบ

พอคุณย่าช้อยลิ้มกลับถึงบ้าน ด้วยความดีใจว่าต่อไป จังหวัดปัตตานีจะมีมหาวิทยาลัย ก็ประกาศให้หลาน ๆ ทราบว่าใครขัดข้องบ้าง เพราะที่ดินผืนนี้ต่อไปจะตกเป็นมรดกของหลาน ๆ 5 คน เมื่อไม่มีใครขัดข้อง ก็มีความยินดี ขอให้คุณย่า

ไปกราบเรียนท่านผู้ว่าสมาสด้วยตนเอง พอดี ร.อ.วิเชียร แก่นทับทิม (เป็นลูกเขยของนางวลัย วัฒนายากร น้องคุณย่า) นำน้ำอบไทย จากพระนคร ไปฝากคุณย่า

คุณย่าก็เลยชวน ร.อ.วิเชียร ไปจวนท่านผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ขอพบท่านผู้ว่าราชการสมาส อมาตยกุล พอท่านทราบ ด้วยความดีใจท่านยกมือพนม บอกว่าหลวงปู่ทวด ศักดิ์สิทธิ์ ผมบนหลวงปู่ทวดไว้ จะต้องไปแก้บน ขอขอบคุณที่คุณย่าช่วยเหลือ เสียสละเห็นแก่ความเจริญก้าวหน้าของการศึกษา และอนุชนรุ่นหลัง

ทางนายกเทศมนตรีปัตตานี สมัยนั้น คือ นายดิเรก คณานุรักษ์ (น้องชายคุณย่าชู้ยี่ม) ก็ได้เสนอท่านผู้ว่าราชการไว้เหมือนกัน จะขอที่ดินคุณย่าให้ พอดี คุณย่าไปยกให้ก่อน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กว่าจะได้ตกลงมาสร้างที่จังหวัดปัตตานี ก็มีความลำบากมาก เพราะทางจังหวัดยะลาที่ต้องการ ด้วยความพยายาม ของท่านผู้ว่าราชการสมาส อมาตยกุล นายดิเรก คณานุรักษ์ และข้าราชการในจังหวัดปัตตานี ได้ชี้แจงคัดค้าน ให้ความคิดเห็นของสถานที่ตลอดด้านนโยบาย การเมือง เปรียบเทียบว่าการก่อสร้างมหาวิทยาลัยนั้น ที่ตำบลรูสะมิแล และที่ตำบลแบเบาะ จังหวัดยะลา ไหนจะเหมาะสมกว่ากัน อีกอย่างจังหวัดยะลามีหลายสิ่งหลายอย่าง แต่จังหวัดปัตตานีไม่มีอะไรเลย ที่เป็นความเจริญก้าวหน้า ของเยาวชนจังหวัดปัตตานี ฯลฯ

ด้วยความพยายามของท่านผู้ว่าราชการสมาส อมาตยกุล นายดิเรก คณานุรักษ์ และต่อมาท่านผู้ว่าราชการ นายพูนสวัสดิ์ กำลังงาม ข้าราชการ ฯลฯ ท่านผู้ว่าราชการฯ ได้ถูกเรียกตัวไป จังหวัดพระนคร ให้เข้าร่วมชี้แจงปรึกษาในที่ประชุม คณะกรรมการสร้างมหาวิทยาลัย อันมี พ.อ.ถนัด คอรั้มัน เป็นประธาน

ผลที่สุด ด้วยจิตต์ศรัทธา ของคุณย่าชู้ยี่ม ความพยายามของทุกท่านที่ได้กล่าวมา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จึงได้สถิตเป็นเกียรติ อยู่บนผืนแผ่นดิน จังหวัดปัตตานี ช่วงกาลนาน

แรกเริ่มทางการต้องการที่ดินเพียง ๒๐ ไร่ เพื่อสร้างตัวตึก และอาคารเรียนเท่านั้น ต่อมาไม่พอก็ขอเพิ่มอีก เป็น ๓๕ ไร่ ต่อมาบริษัทก่อสร้างชุดคุณ้ำด้านข้างลำที่ตินเข้าขอเพิ่มอีก ๓.๕ ไร่ ตัดถนนตรงสี่แยกอีก ๒.๕ ไร่ รวมเป็น ๔๑ ไร่

ที่ดินหลังมหาวิทยาลัยตลอดแนวยังคงเหลือเป็นของคุณย่าซุ่ยลิ้มอีก กว้าง ๗ วา ยาวตลอดแนวมหาวิทยาลัย ที่ยกที่ดินให้

ต่อมาทางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ขอซื้อด้านหลัง คนละเท่าไร ตัดเอาที่ดินของคุณย่าไปอีกเท่าไร ข้าพเจ้าก็ไม่ทราบ เพราะที่ดินอำเภอคุณบุญฤกษ์ อ้างว่านำหลักฐาน ส.ค. ๑ หาย ข้าพเจ้าจะยื่นฟ้องทางปลัดอำเภอมาขอร้องให้ทำใหม่ ข้าพเจ้าก็เสียเงินทำ น.ส. ๓ ใหม่อีก รั้งวัดเอาที่ดินที่เหลือจากให้มหาวิทยาลัยเพราะช่วงนั้นข้าพเจ้ายังไม่ค่อยเข้าใจ อะไร เมื่อคุณย่าถึงแก่กรรม ก็ทำอะไรไม่ค่อยถูก แต่อาศัยจิตต์ใจกล้า บุกป่าฝ่าดง เข้าไปสำรวจทุกจุด อาศัยคนเฝ้าสวนก็ค่อย ๆ เข้าใจที่เขาอธิบาย ให้ฟัง ต่อมาข้าพเจ้าก็ปลงตก คิดว่า ถ้าข้าพเจ้าเคยเป็นหนี้ เขาอดดีชาติ ก็ให้เขาเอาไป แต่ถ้าข้าพเจ้าไม่เคยเป็นหนี้เขาใครทำกับข้าพเจ้าไว้ก็รับกรรมเอาเอง

ต่อมาทางที่ดิน ก็บอกว่าที่ดินข้าพเจ้าไม่มีชื่ออีกหลายไร่, ในมหาวิทยาลัย ข้าพเจ้าก็ว่า ไม่เป็นไรเพราะดินก็ตกเป็นของมหาวิทยาลัยแล้ว กุศลก็ได้แล้ว

การโอนยกกรรมสิทธิ์ที่ดิน ให้มหาวิทยาลัยยังไม่ทันเรียบร้อย คุณย่าซุ่ยลิ้ม ปรีชญากร ก็ถึงแก่กรรม เมื่อวันอาสาฬหบูชา ตรงกับวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ อายุ ๗๕ ปี

ข้าพเจ้า ศรีวิไล ปรีชญากร เป็นหลานคนแรก มีน้อง ๆ ๔ คน รวมเป็น ๕ คน (คุณย่าซุ่ยลิ้ม ปรีชญากร มีบุตรชายเพียงคนเดียว คือคุณพ่อ ก็ถึงแก่กรรม) ข้าพเจ้าจัดการดำเนินงานแทนน้อง ๆ ทุกคน ถ้าข้าพเจ้า และน้อง ๆ มีความโลภ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี จะไม่ได้สถิตอยู่ ณ แผ่นดินปัตตานี อีกเลย

พอดีทางมหาวิทยาลัยทราบข่าว คุณย่าถึงแก่กรรม ก็กลัวทายาทจะไม่ยกให้ จึงส่งอาจารย์ฉวีวรรณ กาญจนะหะลิกุล เป็นตัวแทนมาติดต่อขอโอนที่ดินให้เป็นของมหาวิทยาลัย

ข้าพเจ้าจึงได้ทำการโอนที่ดินให้เป็นกรรมสิทธิ์ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองปัตตานี

การโอนที่ดินเอาชื่อเพียง ๓๘.๕ ไร่ ในนามทายาท ๕ คน สำเร็จเรียบร้อย
เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๓

ทางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ไม่ได้รักษาสัญญา ที่บอกว่า จะจารึกชื่อ
คุณย่าชื่อยี่สิบ ปริชญากร และลูกหลานไว้ในแผ่นศิลาจารึก หน้ามหาวิทยาลัย

ต่อมา ๑๑ สิงหาคม ๒๕๑๖ อาจารย์โสภณ เอี่ยมสุวรรณ ซึ่งมาสอนอยู่
มหาวิทยาลัยฯ ทราบเรื่องมาขอจารึกชื่อคุณย่าไว้ หน้าตึกอำนวยการ เพราะต่อไปจะ
ไม่มีใครทราบ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ อาจารย์โสภณ เอี่ยมสุวรรณ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย
ที่ท่านระลึกถึงผู้บริจาคที่ดินให้สร้างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี
เป็นคนแรก

ข้าพเจ้าจึงบันทึกเรื่องราว การสร้างมหาวิทยาลัยวิทยาเขตปัตตานีไว้ อนุชน
รุ่นหลังจะได้ทราบ ความเป็นมา ต่อไปจะได้มีผู้ที่จะได้เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัวต่อแผ่นดิน
ดินที่อาศัยอยู่บ้าง จะได้ไม่เสียหายเกิด อยู่ในผืนแผ่นดินไทย

เวลานี้ไม่ว่าไทยพุทธ ไทยอิสลาม ฯลฯ และนักศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ก็เข้า
มหาวิทยาลัยจนที่เรียนไม่พอ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจ สบายใจ ทุกครั้งที่เห็น
นักศึกษาเห็นความเจริญก้าวหน้า ของเยาวชนทุกศาสนาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี

ศรีวิไล ปริชญากร

